

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

2016/2224(INI)

13.7.2017

ARVAMUS

Esitaja: tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

Saaja: õiguskomisjon

õiguspäraste meetmete kohta üldsuse huvides äriühingute ja avalik-õiguslike asutuste konfidentsiaalset teavet avaldavate rikkumisest teatajate kaitseks (2016/2224(INI))

Arvamuse koostaja: David Casa

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon palub vastutaval õiguskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et rikkumisest teatajate roll nii avalikus kui ka erasektoris on aidata paljastada, ära hoida ja takistada väärtegevusi, nagu väärjuhtimist, pettust ja korruptsiooni, aidates sellega edendada inimõigusi, õigusriiki, väljendusvabadust, läbipaistvust, demokraatlikku vastutust ja töötajate õigusi; arvestades, et sageli on rikkumisest teatajad töötajad, kes on seotud töösuhtega ja sõltuvad elatusvahendina oma palgast;
- B. arvestades, et rikkumisest teatajate kaitsmise tähtsust tunnustatakse kõigis olulistes korruptsiooni käsitlevates rahvusvahelistes õigusaktides ning rikkumisest teatamise eeskirjad on sätestatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korruptsioonivastases konventsioonis (UNCAC), Euroopa Nõukogu soovitusel CM/Rec(2014)7 ja OECD 2009. aasta altkäemaksuvastases soovitusel;
- C. arvestades, et hiljutised massilised korruptsiooni avalikustavad lekked, näiteks Panama dokumentide ja SwissLeaksi juhtum, ning tööõiguse eeskirjadest kõrvalhoidmise ja nende rikkumise avalikustamine, mis teatavatel juhtudel tõi kaasa ebakindlad töösuhted, näitab, kui oluline on rikkumisest teatajate roll üldsuse huvide kaitsmisel; arvestades, et Euroopas ei tunnustata ega kaitsta rikkumisest teatajaid praegu piisavalt;
- D. arvestades, et sageli on väljendatud tõsist muret selle pärast, et üldsuse huvides rikkumisest teatajad võivad töökohal seista silmitsi vaenulikkuse, ahistamise, hirmutamise ja tõrjutusega, neil võib esineda takistusi tulevase tööhõive seisukohast, elatusvahendite kaotust ning tihti ka tõsiseid ähvardusi nende pereliikmete ja kolleegide suhtes; arvestades, et hirm kättemaksu ees võib rikkumisest teatajaid tagasi hoida, mis seab aga ohtu üldsuse huvid;
- E. arvestades, et töökohtades tuleb arendada töökeskkonda, kus inimesed tunnevad end võimalike väärtegevuste, nagu puuduste, üleastumiste, väärjuhtimise, pettuse või ebaseadusliku tegevuse kohta muret väljendades kindlalt; arvestades, et väga tähtis on edendada sellist õiguskultuuri, mis võimaldab inimestel tunda, et nad saavad tõstatada probleeme ja ei pea kartma survestamist, mis võib mõjutada nende praegust ja tulevast tööhõiveolukorda;
- F. arvestades, et rikkumisest teatamise eesmärk peaks olema neist juhtumitest, mis kujutavad endast ohtu üldsuse huvidele või õigusrikkumist, või mis tahes muust väärteost või üleastumisest teavitamine;
- G. arvestades, et mõnes liikmesriigis on juba olemas rikkumisest teatajaid kaitsvad seadused, teistes aga mitte, mistõttu on rikkumisest teatajate kaitse ELis piiratud või ebaühtlane; arvestades, et see on eriti tähtis, kui tegemist on piiriülese või kogu ELi puudutava mõjuga; arvestades, et see tekitab õiguskindlusetust;
- H. arvestades, et liikmesriigid peavad rikkumisest teatajate kaitsmiseks tingimata tagama kehtivate siseriiklike õigusaktide järgimise, kuna rikkumisest teatajaid kaitsva siseriikliku õigusraamistiku olemasolu ei taga alati rikkumisest teatajate kaitse nõuetekohast

rakendamist ja tõhusust;

- I. arvestades, et korruptsioon on praegu Euroopa Liidus tõsine probleem, kuna see võib kaasa tuua valitsuse suutmatuse kaitsta elanikkonda, töötajaid, õigusriiki ja majandust, olukorra halvenemise seoses avalik-õiguslike asutuste ja avalike teenuste, majanduskasvu ja konkurentsivõimega mitmesugustes valdkondades ning usalduse kaotamise avalik-õiguslike ja eraõiguslike asutuste läbipaistvuse ja demokraatliku vastutuse vastu; arvestades, et hinnangute kohaselt läheb korruptsioon ELi majandusele maksma 120 miljardit eurot aastas ehk 1 % ELi SKPst;
 - J. arvestades, et majandusluurega seotud küsimused võivad olla piiriülest laadi ning et rikkumisest teatajatel on riigi majandushuvide vastu välismaalt toime pandud ebaseadusliku tegevuse seisukohast tähtis teavitav roll;
 - K. arvestades, et rikkumisest teatajatel on ka suur tähtsus organisatsioonis esinevate vigade, raskuste või probleemide kindlakstegemisel varajases etapis; arvestades, et kui seda tava järgitaks, võiks kujuneda välja organisatsioonikultuur, kus õpitakse vigadest; arvestades, et mõnes organisatsioonis ja liikmesriigis on see viinud vigadest teatamise toetamiseni ja seetõttu organisatsiooniliste muudatusteni;
1. nõuab meetmete võtmist, et muuta üldsuse, eelkõige poliitikute, tööandjate ja meedia suhtumist rikkumisest teatajatesse, rõhutades nende positiivset rolli varajase hoiatamise mehhanismi ja tõkestajana, et avastada ja ennetada kuritarvitamist ja korruptsiooni, ning aruandlusmehhanismina võimaldamaks avalikku järelevalvet valitsuste ja ettevõtete üle;
 2. kiidab heaks Euroopa Nõukogu soovitusi, milles käsitletakse rikkumisest teatajate Euroopa kaitseraamistiku kohaldamisala, mis peaks hõlmama kõiki üksikisikuid, kes töötavad kas avalikus või erasektoris, sõltumata nende töösuhte laadist ja sellest, kas töö on tasustatav või mittetasustatav;
 3. palub komisjonil pärast õigusliku aluse hindamist ja sotsiaalpartneritega konsulteerimist koostada rikkumisest teatajaid käsitlev seadusandlik või õiguslik ettepanek kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega; nõuab tulemuslikke meetmeid, et tööga seotud ebaõiglase kohtlemise, kättemaksu ning kriminaal- ja tsiviilvastutuse eest kaitsta rikkumisest teatajaid, kes avastavad väärtegusid ja annavad nendest üldsuse huvides heas usus teada; rõhutab rikkumisest teatajate anonüümsuse ja protsessi konfidentsiaalsuse tagamise tähtsust;
 4. juhib tähelepanu ohule, et üldsuse huvides rikkumisest teatajad võivad oma töökohal jääda ilma karjäärivõimalustest, kaotada töö või sattuda kolleegide ja juhtkonna kättemaksu ohvriks, ning pärssivale, ähvardavale ja pikaajalisele psühholoogiliselt laastavale mõjule, mida see avaldab neile, kes võivad kokku puutuda väärtegevusega; rõhutab, et rikkumisest teatajad tegutsevad suure isikliku ja kutsealase riskiga ja enamasti maksavad selle eest isiklikku ja ametialast hinda; rõhutab seetõttu, et mõistet „rikkumisest teataja“ tuleks kohaldada võimalikult paljude eri töötajate kategooriate suhtes, sealhulgas praegused ja endised töötajad ning praktikandid, õpipoisid ja teised;
 5. tuletab meelde, kui tähtis on töötada välja vahendid, et keelustada mis tahes kättemaksuvorm, nagu ahistamine, või muu karistav või diskrimineeriv kohtlemine, sealhulgas teabe avaldamise tagajärjel kolleegide või pereliikmete vastu võetud meetmed,

ning selle eest karistada;

6. rõhutab, et rikkumisest teatajatel ja nende pereliikmetel, kelle elu või julgeolek on ohus, peab olema õigus saada tõhusat ja piisavat kaitset ning võtta vajaduse korral kohtute kaudu meetmeid;
7. rõhutab, et rikkumisest teatajad on uurivate ajakirjanike jaoks oluline teabeallikas, ning kutsub liikmesriike üles tagama, et ajakirjanike õigusi ja heas usus rikkumisest teatajate identiteeti kaitstakse tõhusalt ja õiguslikult juhtudel, kui väited leiavad kinnitust; rõhutab, et kui ajakirjanikud ise on teabeallikaks, peaksid nad samuti olema kaitstud, ning et kummalgi juhul ei tohiks ametiasutused kasutada jälgimist;
8. leiab, et tõendamiskohustus peaks lasuma tööandjal, kes peab selgelt näitama, et töötaja vastu võetud mis tahes meetmed ei olnud kuidagi seotud rikkumisest teataja avaldatud teabega;
9. nõuab tungivalt, et tööandjad, töötajate esindajad ja ametiasutused seaksid sisse tõhusad väärtegudest teatamise ja väärtegade avalikustamise kanalid, et võtta kiiresti meetmeid neile antud teabe põhjal pärast selle põhjalikku kontrollimist, ning teavitaksid rikkumisest või väärteost viivitamata kõiki asjakohaseid pooli, asutusi ja institutsioone, keda on vaja teavitada;
10. tuletab meelde, et kogu liidus tuleb tagada vajalik õiguskindlus ja kaitse neile, kes teatavad kindlakstehtud väärtegudest nii avalikus kui ka erasektoris;
11. tuletab meelde, et mis tahes tulevane õigusraamistik peaks võtma arvesse eeskirju, õiguseid ja kohustusi, millega reguleeritakse ja mis mõjutavad tööhõivet; rõhutab lisaks, et see peaks toimuma sotsiaalpartnereid kaasates ja kooskõlas kollektiivlepingutega;
12. tuletab meelde, et pärast põhjalikku kontrollimist tuleks pahauskselt esitatud tahtlike valesüüdistuste eest vastutavad isikud vastutusele võtta;
13. kutsub ametiasutusi tungivalt üles võtma kohustavaid meetmeid, et tagada hoiatuste vastuvõtmise ja haldamise korraldamine nii tööandjate kui ka asjaomaste ametiasutuste poolt.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	12.7.2017
Lõpphääletuse tulemus	+: 50 –: 0 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joëlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Terry Reintke, Robert Rochefort, Claude Rolin, Sven Schulze, Siôn Simon, Romana Tomc, Yana Toom, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Ždanoka, Jana Žitňanská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Maria Arena, Lynn Boylan, Tania González Peñas, Marju Lauristin, Paloma López Bermejo, Anne Sander, Joachim Schuster, Csaba Sógor, Helga Stevens, Flavio Zanonato
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	Andrejs Mamikins

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

50	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Marian Harkin, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Anthea McIntyre, Helga Stevens, Jana Žitňanská
EFDD	Tiziana Beghin
GUE/NGL	Lynn Boylan, Tania González Peñas, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Paloma López Bermejo
NI	Lampros Fountoulis
PPE	David Casa, Danuta Jazłowiecka, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Ádám Kósa, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Maria Arena, Guillaume Balas, Brando Benifei, Ole Christensen, Elena Gentile, Agnes Jongerius, Jan Keller, Marju Lauristin, Javi López, Andrejs Mamikins, Joachim Schuster, Siôn Simon, Marita Ulvskog, Flavio Zanonato
VERTS/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke, Tatjana Ždanoka

0	–

2	0
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin

Kasutatud tähised:

+ : poolt

– : vastu

0 : erapooletu